

המאבק בטרור צריך לכלול מחיר מהנהגת הרשות

written by תא"ל במיל" יוסי קופרווסר | 26.03.2023

רצף הפיגועים ביהודה ושומרון, שהגיע לשיא בפיגוע בעלי, מבטא את מגבלות מדיניות סיכול הטרור שישראל נוקטת ביו"ש. במוקד האסטרטגיה הנוכחית עומד מאמץ מודיעיני ומבצעי מתמשך ומרשים, המתבטא בגיחות קצרות לערים שבשליטת הרשות הפלסטינית, כדי לפגוע בתשתיות הטרור עוד לפני שהמחבלים יוצאים לבצע את פעולות הטרור, ולתפוס את מבצעי הפיגועים במקרה שעלה בידם לבצע את זממם.

בדרך זו חוסלו מאז ראשית 2022 כ-150 מחבלים, נעצרו מאות, וסוכלו עשרות פיגועים. נוסף על כך, ישראל מיישמת בהתמדה ובזהירות את מדיניות הרס בתי המחבלים, האמורה לייצר הרתעה. למרות זאת, הפיגועים אינם פוסקים, וחלקם גורם לנפגעים בנפש. מאז ראשית השנה נרצחו 29 ישראלים בפיגועים מסוג זה.

כדי לבחון את האפשרות לאמץ מדיניות אחרת יש להבין את המניעים של גורמי הטרור, את מגבלות המודיעין וכיצד אפשר להתגבר עליהן, ולהכיר את אפשרויות הפעולה הנוספות שלא נעשה בהן שימוש עד כה.

מעבר למחויבות הבסיסית למאבק אלים בציונות, כחלק מתפיסת המאבק המושרשת בנוער הפלסטיני דרך מערכות החינוך, התקשורת והתרבות ומסרי ההנהגה על כלל מרכיביה, הנכונות לרצוח יהודים נובעת גם מכך שההנהגה והחברה הפלסטינית רואות בכך מעשה ראוי להערכה המצדיק תשלום משכורות שמנות למחבלים. ההנהגה הפלסטינית מעוניינת בכך בייחוד בעיתוי הנוכחי, כביטוי לזעם על מדיניות ישראל ועל ההתעלמות הבינלאומית והערבית מהתביעות הפלסטיניות. ניכר גם שהריחוק מהתסכול שחוו הפלסטינים בעקבות כישלונם באינתיפאדה השנייה, הסיר גורם שהרתיע עד לאחרונה פלסטינים צעירים מהשתתפות בפעולות הטרור.

הדגש שישראל שמה על פעילות מבוססת מודיעין הוא ראוי, אבל הוא מתעלם מכך שלעולם לא יהיה בידינו כל המודיעין הנדרש. מכיוון שכך יש צורך בפעילות סיכול והגנה נרחבת שאיננה מבוססת מודיעין, קרי פריסה של נקודות ביקורת ומחסומים ועיבוי הכוחות (למרבה הצער, ההחלטה על עיבוי הכוחות נדחתה עד אחרי הפיגוע בעלי, אף שהייתה צריכה להתקבל לכל המאוחר אחרי הפיגוע בחרמש). שנית, יש צורך ליצור חיכוך עם גורמי הטרור בריכוזיהם, כדי לייצר את המודיעין החסר לסיכולם. זה ההיגיון המבצעי העשוי להצדיק פעולה נרחבת מול מוקדי הטרור, כשמנגד החשש הוא שפעולה כזו עלולה להיות כרוכה בפגיעה בחיילי צה"ל ובביקורת בינלאומית ולא תמנע פיגועים מאזורים שבהם לא תבצע פעולה נרחבת ומתמשכת. מעבר לכך, מבצעים כאלה עשויים לחזק את ממד ההרתעה מול גורמי הטרור ותומכיהם.

פריסת מחסומים תפגע בחופש התנועה לא רק של המחבלים אלא גם של שאר האוכלוסייה, וזאת בניגוד למדיניות הנוכחית המקפידה על הפרדה מוחלטת בין פעילות נגד מחבלים לפעילות נגד ההנהגה התומכת בהם ומעודדת אותם, ונגד החברה המגבה אותם. אף שההנהגה הפלסטינית איננה מחמיצה הזדמנות לגבות את המחבלים ולתקוף את ישראל בבוטות בפורומים בינלאומיים, תוך שימוש בהשמצות ושקרים חסרי בסיס, ישראל ממשיכה להביע את מחויבותה לשימור הרשות וחיזוקה. ישראל אף נמנעת מצעדים נגדה, מחשש מופרך שאלה יפגעו בתפקודה ובשיתוף הפעולה הביטחוני עימה, או אף יביאו לקריסתה.

ברור שבדרך זו אין סיכוי להביא את הרשות לבחון מחדש את מדיניותה המעודדת טרור. כך גם לגבי התמיכה שהמחבלים זוכים לה מהחברה הפלסטינית. כל עוד זו אינה מזהה שיש מחיר לתמיכה זו ² אין לה תמריץ לשדר לבניה מסר מרסן. מחיר כזה יכול לכלול את הרחבת הבנייה בהתיישבות, כפי שהממשלה כבר החליטה, ואיסור על ערביי ישראל להיכנס לשטחי הרשות לצורכי מסחר. במקביל, למרות הזעם המוצדק על ההתייחסות המקוממת של הממשל האמריקני, ובעיקר של השגריר ניידס, לאירועים האחרונים, יש להמשיך במאמצים לגייס את ארה"ב (ואת מדינות "הסכמי אברהם") לתמוך במדיניות נוקשה יותר כלפי הטרור הפלסטיני ולהפעיל מאמצים ישירים מול הפלסטינים.

לא כל הצעדים נדרשים במקביל, ומחלקם ² למשל, פעילות מתמשכת בעומק השטח ² מוטב אולי להימנע בתחילה מסיבות מבצעיות; אולם ברור שהתרופות שנוסו עד כה למכת הטרור מיו"ש אינן מספיקות, ועל ישראל להפעיל אמצעים נוספים ולא להגביל את חופש הפעולה שלה מחשש שמא יאונה רע לרשות הפלסטינית.

▪ המאמר פורסם לראשונה ב"מקור ראשון" בתאריך 23.06.2023